

izvenprepirlnih rečeh opuščati vsako pismeno sestavljanje odloka, onda bi tudi dovoljeno bilo, vsak pismen račun o gospodarstvu s pupilovimi imetjem v nemar dejati vsaj takrat, če je procesualno sodišče varovančevo identno z nadvarstvenim oblastvom. Tega zaključka pa sodišče gotovo ne bi spoznalo kot opravičenega.

Dokazati sem hotel, da napominano načelo v zakonu ni utemeljeno in da je po svojih posledicah celo nevaren praece-dens, katerega se je treba izogniti, da ne zaidemo na krivo pot.

A. Brumen.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Zemljeknjižna mapa, dokazilo za lastninsko pravico?

Z razsodbo z dne 31. julija 1891, št. 10575 je mest. del. okrajno sodišče v Celji spoznalo: I. Tožena Andrej in Marija S. dolžna sta pripoznati, da je gozdni kos, ki je v mapnem obrisu C zaznamovan s črkami a-b-c-d, sestavina tožiteljčine, k zemljišču vlož. 170 kat. obč. Št. L. spadajoče parcele 730/I in torej tožiteljčina lastnina; II. dolžna sta ta ad I. natančneje zaznamovani in sedaj od nju posedovani gozdni kos tožiteljici izročiti, zdržati se na njem vsakega daljnega posestnega dejanja in vsakega poseganja v tožiteljčino lastninsko pravico pod globo ter povrniti sodne troške

Razlogi.

Vprašanje o meji dveh sosednih, raznim lastnikom spadajočih parcel je identično z vprašanjem o lastnini teh zemljiških delov. Le tam, kjer se meje ne dajo najti z dokazom, kako dalječ sega lastninska pravica obeh sosedov, uporabiti je določbe §§-ov 850. obč. drž. zak. in nasl. V le-tem slučaju naj se določi meja med tožiteljčino parcelo 730/I kat. obč. Št. L. in med parcelo tožencev št. 793. Pri sodnem ogledu se je pokazalo, da tožiteljica smatra črto a-d obrisa, toženka črto a-b-c obrisa za mejo. Obe stranki

skušata dokazati izvrševanje lastninske pravice do napominanih mej. Tožba ni torej »*actio finium regundorum*«, ampak »*rei vindicatio*« in tako je treba tudi strogega, tej tožbi lastnega, dokaza zahtevati. Tožiteljica sklicuje se na zemljknižno stanje in na katastralno, oziroma zemljknižno mapo. Faktično je ona knjižna lastnica parcele 730/1 in lokalni ogled je dokazal, da spada sporni prostor v parcelo 730/1.

Za rešitev te pravde je odločilen pred vsem pomen zemljknižne mape za vprašanje o lastnini. Dasi po zemljknižnem zakonu mapa ne uživa tiste »*publicae fidei*«, kakor zemljknižni vpisi (princip zaupanja v javno knjigo), prisojati jej je vendar toliko dokazne moči, kolikor vsaki javni listini, in to je gotovo tudi mapa. Zemljknižna mapa ima namen pokazovati grafično posestne razmere v podobi parcel. To je razvidno iz naslednjih zakonovih določb: § 7. lit. a) zakona z dne 25. julija 1871, št. 96 drž. zak.; §§-ov 7., 16., 21., 28. zakona z dne 25. marcija 1874, št. 28 dež. zak. za Štajersko in §§ 3., 10., 12., 16., 26., 34., 35. in 36. zakona z dne 18. majnika 1874, št. 33 dež. zak. za Štajersko. Te določbe izrekajo, da se je bilo poizvedbam za napravo novih zemljiških knjig in poznejšnje popravljajno postopanje sosebno ozirati na resničnost katastralne mape, odnosno na to, da se pokazovanje posestnih razmer vjema z naravo. Isto dokazuje tudi § 4. zakona z dne 6. februvarija 1869, št. 18, § 74. obč. zem. zak. in zakon z dne 23. majnika 1883, št. 82 drž. zak. S temi določili se je kakor z gornjimi zakoni skrbelo, da se tudi vse poznejšnje premembe v konfiguraciji parcel pokažejo v zemljknižni mapi. Ker ima javna listina glede vseh dejanskih okolnostij, o katerih se je napravila, popolno dokazno moč, tedaj je v le-tem slučaju z mapo dokazano, da spada sporni prostor k tožiteljčini parc. 730/1, in z zemljiško knjigo dokazano, da je tožiteljica lastnica tega prostora. To se vjema, kakor rečeno, s pomenom mape kot javne listine; a tudi s stvarjo samo po sebi, kar bi sicer zemljiška knjiga, navajajoč števila parcel na posestnem listu, ne da bi k tem številom spadal tudi določen kos zemlje v naravi, ne dosegla svojega namena in ne bi mogla dajati popolne jasnosti o posestnih razmerah. Naravnost izrekati to mnenje naredbi pravosodnega ministerstva z dne 11. aprila 1878, št. 3676 in z dne 19. junija 1878, št. 8198, kjer se imenuje mapa bistvena

sestavina zemljiške knjige. Noben zakon pa ne izključuje dokaza, da je mapa neresnična, in tukaj morata to trditev dokazati toženca.

Toženca trdita, da sta kos, ki je zaznamovan s črkami a-b-c-d, priposestovala. Lastninska pravica pa se v tem slučaju zaradi tega ni pridobila, ker so bila posestna dejanja tožencev pretrgana s posestnimi dejanji tožiteljice in njenih prednikov, kar je razvidno iz izpovedij prič Janeza K. in Antona J. Potem sklicujeta se toženca na to, da sta mejo a-b-c določili porazumno obe stranki, in navajata priči Matijo V. in Janeza V. Prvi je potrdil, da je na zahtevo tožiteljice prvotožencu jedenkrat napominano mejo pokazal kot mejo parcel 730/1 in 793. Janez V. pa je pod prisego povedal, da je tožiteljica pred dvema leti k tožencema prišla prav za meje pogajat se in da je na vprašanje prvega toženca Andreja S. odgovorila, da gre meja po črti b-c obrisa. Če bi bilo opraviti z »*actio finium regundorum*«, kjer se ima ustanoviti samo meja in to tudi s pomočjo indicij, tedaj bi bili ti dokazi važni. Tako pa so te izjave tožiteljčine veliko prepovršne, nego da bi se moglo smatrati za dokazano, da sta se stranki zjediniili glede lastninske pravice prepirnega parcelnega kosa.

Na apelacijo tožencev je višje dež. sodišče z razsodbo z dne 18. novembra 1891, št. 9501 tožbeno zahtevo povse odbilo.

Razlogi.

Tožiteljica je sicer dokazala, da je zemljeknjižna lastnica zemljišča vl. 178 kat. obč. Št. L. in da je gozdna parcela 730/1 sestavina istega zemljišča. Iz tega pa ne izhaja, da je ona tudi lastnica spornega, v posesti tožencev nahajajočega se prostora a-b-c-d, čeprav je dokazano, da po katastralni in ž njo soglasni zemljeknjižni mapi ta kos spada k parceli 730/1. V resnici so meje med to in sosedno parcelo 793 prepirne. Mej med dvema parcelama pa katastralna mapa ne more za vsak slučaj dokazati, ker se kataster prvotno ni napravil v ta namen in ker so poizvedbe za napravo novih zemljiških knjig imele samo namen določiti zemljišča, ki spadajo k posameznemu zemljeknjižnemu telesu, ne pa tudi njih obsega in njih mej.

V le-tem slučaju imamo dejanska znamenja v naravi, katera opravičujejo vprašanje, je li podoba v mapi resnična gledé obsega obeh sosednih gozdov?

Lokalni ogled je potrdil, da stoji v točki *b* obrisa bukovo, s tremi križi zaznamovano drevo in v točki *c* skala. Iz izpovedij prič K. V. itd. razvidno je, da so ta, v naravi vidna znamenja od nekdaj bila spoštovana kot mejna znamenja. Da bi se v naravi nahajala tudi mejna znamenja za ono mejo, katero tožiteljica znači kot pravo, zato ni v lokalnem ogledu nobenih podatkov. A tudi če bi dokazano bilo, da ima mapa tisto dokazno moč, zoper katero se upirata toženca, vendar je toženec upravičen dokazati dejanske izvenknjižne okolnosti, ako morejo brez vknjižbe povzročiti menjavo lastnine.

Toženca trdita, da so tožiteljčini zahtevi protivne njune pravice, snujoče se iz priposestovanja po dolgoletnem uživanji (§ 1498 obč. drž. zak.). Dokaz priposestovanja pa je glede na pričevanja smatrati dovršenim. Iz izjav prič A. T. itd. izhaja, da sta toženca in njuni predniki uživali sporni prostor najmanj 30 let javno in mirno tako, da so drva sekali in na drug način rabili in da to uživanje sosedom ni moglo nepoznano biti. Prvi sodnik sicer meni, da je priposestovanje pretrgano s protivnimi dejanji tožiteljice. Toda takšno pretrganje, ki bi po smislu §-a 1497. obč. drž. zak. uničilo učinek priposestovanja, se ne da posneti iz tožiteljčinega dokazovanja. Ne glede na izpoved tožiteljčinega zeta Antona J., kateri prizna sam, da je tu neposredno prizadet, pride v poštev izpoved priče Janeza K., pri kateri treba uvaževati, kakor tožiteljica koncem replike sama priznava, da je od tistega časa, ko se je pred 25. leti sekalo, samo na posameznih mestih posestna dejanja zvrševala. Ali se je samo grabilo listje in kosilo vresje, to se ne da posneti. Janez K. pove natanko, da se spomina 40 let nazaj, kako so posestni predniki tožiteljice in sicer oče Janez J. uživali pravdni prostor. Na uživanje tega Janeza J. pa se ni ozirati, ker je on po vsebini prisodne listine A dne 12. decembra 1844 umrl in tako ni mogel pretrgati priposestovanja, ki šteje šele 30 let »a dato.« Od poznejšnjega uživanja je v čisljih imeti sekanje drv, katera je Anton J. sekal pred 20.—25. leti s privolitvijo tožiteljice in njenega umrlega soproga. A tudi temu uživanju ni prisojati glede priposestovanja nobenega pomena. Kajti takrat sekal se je, po izpovedi priče Antona J., stavbeni les za hišo; v to pa nista dovolila samo tožiteljica in njen soprogo, ampak tudi predniki tožencev. Bila so to le iz prijaznosti sosedov, ki sta bila s pričo Anton J. oba v svaštvu, do-

voljena uživanja. Če se z ostalimi izpovedmi tožiteljčnih prič o tem, kako je nastila in rešja dobival Anton J., primerja pričevanje toženčevih prič, tedaj se pride do zaključka, da stoji posameznim brezpomembnim uživalnim aktom tožiteljice cela vrsta stanovitnih gospodarskih ukrepov tožencev nasproti; ti ukrepi najmanj potrjujejo, da bi se tožiteljčina pravica kedaj pripoznala, ali da se je izključno gospodarjenje tožencev kedaj opustilo. V teh okoliščinah ni treba še dopolnilnega dokaza o tem, če je kedaj tožiteljica iz svoje inicijative pripoznala mejo, kakoršno kaže bukovo, na meji stoječe drevo, in bilo je tožbeno zahtevo odbiti.

Najvišje sodišče je z razsodbo z dne 1. marcija 1892, št. 1999 razsodbo višjega deželnega sodišča potrdila v bistvu iz istih razlogov.

b) Pravilno je, izdajati končne ali začasne odločbe v slovenskem jeziku, če tudi je bila sama tožba slovenska, vsi ostali pravnici govori pa so v drugem jeziku. — Nedopusten ni ničnostni rekurz zoper dokazni odlok (§ 46. sum. pat.).

Jurij K. iz Trzina vložil je po dru. T. iz Ljubljane pri mestni civilni preturi v Trstu tožbo de praes. 4. majnika 1889, št. 13796 zaradi plačila 475 gld. c. s. c.

To tožbo, ki je bila spisana v slovenskem jeziku, rešila je mestna civilna pretura s slovenskim odlokom z dne 4. majnika 1889, št. 13796 ter določila narok v sumarnem postopanju.

Proti temu odloku je pa zaradi njegovega slovenskega jezika toženec Karel B. po dru. A. v Trstu vložil rekurz.

Višje dež. sodišče Tržaško je z odločbo z dne 8. novembra 1889, št. 4315 ta rekurz odbilo ter potrdilo prvostopenjski odlok glede na to, da je jezik slovenski — jezik, ki se tudi rabi v pokrajini in v področju mestne civilne preture Tržaške, in zato ni najti hibe, da bi se bila tožba vložila ali rešila v jeziku, ki ga ne dopušča § 13. obč. sod. reda.

Na to se je pri mestni civilni preturi obravnavalo in sicer je toženec vlagal italijanske zapisnike, tožiteljevega zastopnika namestnik v Trstu dr. Sch. pa nemške zapisnike z repliko, končnim govorom in končno izjavo.

Ko se je na to zvršil inrolutacijski narok, izdala je mestna civilna pretura Tržaška odlok z dne 30. dec. 1891, št. 37518, s katerim se je dopustil dokaz s toženčevimi pričami.

Ker je bil ta dokazni odlok izdan na slovenskem jeziku, vložil je toženec Karel B. po dru. A. iz tega razloga naravnost do druge instance ničnostno pritožbo.

Višje dež. sodišče Tržaško je z odločbo z dne 18. februarija 1892, št. 686 ničnostno pritožbo sprejelo, ugodilo jej in tako uničilo dokazni odlok mestne preture, kateri je še zaukazalo, da naj izda nov odlok za dopustitev dokaza s pričami in sicer v jednom izmed jezikov, katera prevladujeta v podanih pravnih govorih, to pa iz naslednjih razlogov:

Stranki sta se izven tožbe, v slovenskem jeziku vložene, v vseh pravnih govorih, to je v odgovoru, repliki, dupliki, konečnem govoru, protikonečnem govoru, v nadaljnjih izvajanjih in incidenčnih sporih posluževali samo nemškega in italijanskega jezika. Pretura sama se v incidenčnih odločbah zaradi aktorske kavcije in upogleda v izvornike ni poslužila jezika, v katerem je bila tožba sestavljena. Tožitelj sam pa ni proti temu ugovarjal in tako je smatrati, da se je v pravdi s privolitvijo stranke same opustilo rabiti slovenski jezik. Menjavanje različnih jezikov pri odločevanju v isti pravdi pa mora povzročati konfuzije, a temu se mora izogibati sodnik, kateremu je uradoma skrbeti za pravilno postopanje. Vrhu tega je bilo v tem slučaju nepravilno dopuščati dokaz s slovenskim odlokom, ker so dokazni členi sestavljeni v italijanskem jeziku.

Proti tej višjesodni odločbi pa je vložil tožiteljev zastopnik revizijski rekurz, odnosno pritožbo do najvišjega sodišča. Mej drugim se je v tej pritožbi poudarjalo, da bi bila morala višja instanca toženčevo »querelo di nullità« odbiti kot nedopustno, ker je obrnena proti dokaznemu odloku, zoper kateri pa po §u 46. sum. pat. ni nobene samostojne pritožbe. Poudarjalo se je nadalje, da se vprašanje glede rabe jezika pri sodiščih ne rešuje več po sodnih instancijah, ampak se to prepušča justični upravi in zato naj bi se bilo višje sodišče spoznalo nekompetentnim reševati pritožbo, s katero se izpodbija le raba jezika. Sicer pa prvi sodnik ni zagrešil nikake nepravilnosti, ker bilo mu je voliti med tremi jeziki, ki imajo jednako pravico sodne rabe, pač pa je učinil s slovenskim dokaznim odlokom najumestnejšo izvolitev, ker

je oziral se na jezik tožbe in je s tem le tisto izpolnil, kar mu je izpolniti bilo po ministerskih ukazih jezikovnih, kateri teže na to, da se pravde rešujejo v jeziku tožbe. Sosebno ne more tukaj jezik dokaznega odloka na postopanje tako uplivati, da bi zaradi njega bilo ničevno, ker gotovo ne zabranjuje temeljite razsoje pravnega predmeta. Tudi ni se bati nikake konfuzije, če se menjavajo jeziki pri odločbah; saj se tudi ne smatra za konfuzijo, če se menjavajo jeziki v pravnih govorih. Konečno pa slovenščina dokaznega odloka ne sega niti v formalne niti materialne pravice pritoževalca, kateremu se naj pač pokaže, da mora trpeti drugi jezik v deželi, ako ga celo sodišče spoštuje. Tožiteljev zastopnik je torej prosil, naj vrhovna instanca razveljavi višjesodno odločbo in ničnostno pritožbo ali kot nedopustno, ali kot neprikladno za pravno pot zavrne, vsekakor pa obnovi prvosodni odlok, odnosno naj o tem predmetu poroča pravosodnemu ministru.

Temu rekurzu je najvišje sodišče z odločbo z dne 21. aprila 1892, št. 4529 ugodilo; pre naredilo je višjesodni dekret in obnovilo dokazani odlok prve instance z dne 30. decembra 1891, št. 37518.

Razlogi.

Odlok mestne civilne preture v Trstu z dne 30. decembra 1891, št. 37518, s katerim se dopuščajo dokazi po ponujenih pričah, bilo bi na ničnostni rekurz, ki je bil proti njemu vložen, ki se pa po §-u 46. ne smatra nedopustnim, moči uničiti samo tedaj, če bi v sebi imel kako ničnost. Toženec in apelno sodišče vidijo ničnost v tem, ker se je ta odlok spisal na slovenskem jeziku in v tem jeziku vročil strankama. Ali, tožba, ki biva temelj pravdi, vložila se je v slovenskem jeziku in bila v tem jeziku tudi rešena, in apelno sodišče samo je v svoji odločbi z dne 8. novembra 1889, št. 4315 — zavračaje rekurz, ki ga je toženec vložil zoper odlok, s katerim se je bila vsprejela tožba v slovenskem jeziku, — izjavilo, da je slovenski jezik v kronovini in v sodnem območju civilne preture v navadi ter izreklo, da se z vsprejetjem te tožbe in z njeno rešitvijo v slovenskem jeziku ni kršil predpis §-a 13. obč. sod. r. Konsekventno pa tudi poznejšnje rešitve s tem jezikom v pravdi, ki je tekla na podlogi te tožbe, ne morejo ustanoviti kršenja napominanega zakonovega predpisa, če tudi sta se stranki v pravdi

za svoje pravdne govore posluževali drugega jezika, to je: tožitelj nemškega, a toženec laškega, kajti samo iz tega še ni izvirala dolžnost izdajati konečne aličasne odločbe na zaključene spise samo v enem izmed teh dveh jezikov, katerih sta se stranki v pravdi posluževali, ne pa v tretjem jeziku, ki je tudi v deželi v navadi in v katerem se je vložila tožba in zahteva. To torej, da se je izdal odlok z dne 30. decembra 1891, št. 37518, ki dopušča dokaze po pričah, ponujanih v pravdi, s slovenskim jezikom, koji jezik se priznava v deželi rabi, in v katerem se je vložila tožba in dotična zahteva, ne ustanovlja kršenja nikakega zakonovega predpisa, niti kake hibe, ki bi ničnim delala ta odlok. Zato pa tudi, ker torej ni nikake ničnosti v odloku I. instancije z dne 30. decembra 1891, št. 37518, ne kaže se nikakor upravičeno uničenje tega odloka, katero se je izreklo z apelacijskim dekretom, niti se ne kaže upravičen dani nalog, naj se prvosodni odlok izda v enem izmed drugih dveh, v pravdi rabljenih jezikov. Sklenilo se je torej preurediti apelacijski dekret in obnoviti odlok I. instance z dne 30. decembra 1891, št. 37518, izrek o troških revizijskega rekurza pa pridržati za konečni izrek o glavni stvari.

c) Če se pri graditvi železnice prekorači mera razlaščenega sveta, to na sebi še ni motitev posesti.

Za gradbo lokalne železnice Ljubljana-Kamnik razlastil se je z odlokom deželne vlade za Kranjsko z dne 26. oktobra 1889, št. 11579 tudi del parcele št. 20 kat. občine D. s 553 m² mere. Lastnik te parcele A. F. vložil je zoper delniško družbo rečene železnice tožbo zaradi motenja posesti, ker je družba za gradbo železnice v posest vzela in porabila od sveta njegove parcele več nego razlaščenih 553 m². Zahteval je torej odločbo, da ga je družba s tem motila v posesti nerazlaščenega dela njegove parcele in da mora nerazlaščeni del postaviti v prejšnji stan.

Okrajno sodišče v K. je s konečnim odlokom z dne 9. oktobra 1890, št. 7676 prvemu delu te zahteve ugodilo, drugi del, zahtevajoč postavljenje v prejšnji stan pa zavrnilo ter toženo družbo obsodilo na povračilo pravnih troškov — vse to pa iz nastopnih razlogov:

Tožena družba priznava sama, da je plačala tožitelju odškodnino le za razlaščenih $553\ m^2$ njegove parcele; ona je torej po §-u 35. zakona z dne 18. febr. 1878, št. 30 drž. zak. mogla pridobiti pravnim pôtém posest le na $553\ m^2$ zadevne parcele. Tožena priznava tudi, da je tožitelj v zadnji dejanski posesti nerazlaščenega dela parcele št. 20 kat. občine D. Tožitelj pa je po veščaku dokazal, da površina tistega dela parcele, na katerem je tožena družba zgradila železnično progo, ne znaša samo 553 , nego $574\cdot 28\ m^2$. Tožena družba si je torej od parcele št. 20 prisvojila $21\cdot 38\ m^2$ več, nego je bila upravičena na podlogi razlastilne sodbe in plačane odškodnine. Tako dejanje pa je smatrati kot samovoljno ter je tožitelj po §-u 339. obč. drž. zak. vsekakor upravičen zahtevati, da se mu varuje njegova posest, to pa zlasti zategadelj, da dobi temelj svoji odškodninski zahtevi glede več odvetega sveta. Tožbeni zahtevi bilo je torej v tem pogledu ugoditi; a zavrniti je bilo nadaljnjo zahtevo tožiteljevo, da naj tožena družba nerazlaščeni del parcele postavi v prejšnji stan. Tožitelj namreč ni navedel in tudi ne dokazal, na katerem kraji železnične proge se nahaja tistih preveč odvetih $21\cdot 38\ m^2$; ta del tožbene zahteve je torej presplošen, da bi se dal eventualno z eksekucijo izvršiti. Sicer pa je tožitelj v glavni stvari zmagal ter mu zato gré tudi povračilo troškov.

Rekurzu tožene družbe je višje deželno sodišče v Gradci ugodilo ter z odločbo z dne 12. novembra 1890, št. 10756 tožbeno zahtevo povse zavrnilo.

Razlogi:

V posestni pravdi tožitelj ni samo dolžan dokazati svoje zadnje posesti, nego tudi samovoljno motenje te posesti. Tu bilo mu je tedaj tudi dokazati, da svet, po katerem je napravljena železnična proga, ni bil razlaščen. V tem pogledu pa nikakor ne zadoščuje okolnost, da železnična proga na zadevni parceli obsega $574\cdot 38\ m^2$, bilo je pa v to svrho razlaščenih le $553\ m^2$. Tožitelj pa niti v tožbi niti pri obravnavi ni povedal, na katerem kraji njegove parcele bi bila železnica prekoračila mero razlaščenega sveta. Ako pa kraj prekoračenja ni natanko določen, tedaj tudi ni moči soditi na postavljenje v prejšnji stan. Na le-to pa v prvi vrsti meri vsaka tožba zaradi motene posesti. Le taka restitucija in pa določitev faktičnega položaja je stvar odločbe »in possessorio sumarissimo«, nikdar pa

taka odločba nima značaja prejudicijalne sodbe. Vprašanje, ali se je v tem slučaju prekoračila razlastilna sodba ter samovoljno motila posest tožiteljeva, to vprašanje je nadalje zavisno tudi od interpretacije razlastilne sodbe, rekše od tega, ali je odločilen za obseg razlastitve v prvi vrsti le načrt, ki je razlastilni sodbi podložen, odnosno prenos tega načrta v naravo, ne gledè na število izračunjenega površja načrta ali pa le ta izračunjena mera. Rešitev tega vprašanja pa ne spada v področje sodišč, ker pristoja po §-u 35. zak. z dne 18. februarja 1878, št. 30 drž. zak. eksekutivna zvršitev razlastitve političnim oblastvom; najmanj se da to vprašanje rešiti v postopanju zaradi motene posesti. Tožena družba je v pravdi tudi trdila, da je bila temeljem odloka okrajnega glavarstva v K. z dne 11. junija 1890, št. 6462 uvedena v eksekutivno posest onega individualovanega dela tožiteljeve parcele, na katerem se je temeljem načrta, podloženega razlastitvi, zgradila železnična proga, in tega tožitelj izrecno niti prekal ni, ker je jednostavno le zanimal, da je tožena družba od 11. junija 1890 v posesti cele železnične proge po njegovi parceli. Glede na povedano in glede na to, da vprašanje, ima li tožitelj pravico, glede višje mere 2138 m² tirjati še posebne odškodnine, ni nazivati v pravdi zaradi motene posesti, bilo je torej tožbeno zahtevo zavrniti po vsem njenem obsegu.

Revizijski rekurz tožiteljev je najvišje sodišče z odločbo z dne 8. januarja 1891, št. 15101 zavrnilo in sicer zlasti šeglede na to, da bi ne bilo moči tožbene zahteve zvršiti pòtem eksekucije, ker ni, da bi se še le v eksekucijskem postopanju določeval prepirn predmet in ker se tudi dolžnost sodnikova, utemeljena v §-u 5. ces. ukaza z dne 27. oktobra 1849, št. 12 drž. zak., ne more raztezati tako dalječ, da bi naj sodnik pri obravnavi še le iskal in določeval oni del parcele tožiteljeve, na katero se tožba nanaša, to je, na katerem se je baje prekoračila mera razlastitve. Deliti pa tožbene zahteve, težeče že na sebi v prvi vrsti na postavljenje v prejšnji stan, tudi ni smeti, ker so posamezni deli zahteve v pretesni zvezi med sabo.

Dr. K. T.

d) Troški intervencije pri dokazu v večni spomin.

Na podlogi oporoke z dne 26. decembra 1890 oglašil se je Fran K. dedičem za umrlo Ano V. Ob jednom se je oglašila de-

dičem po zakonu Karolina V. Ker je hotela izpodbijati oporoko z dne 16. avg. 1888 in oporoko z dne 26. dec. 1890, prosila je poprej, naj bi se zaslišale nekatere priče v večni spomin. Frana K. je pri zaslišanji pri c. kr. okrajnem sodišči v Celovci zastopal odvetnik iz Celja. Z odlokom z dne 24. oktobra 1891, št. 20600 odmerilo je sodišče intervencijske troške, izključivši troške za potovanje, prenočevanje in zamudo časa, ter plačilo naložilo voditeljci prič v 14 dneh pod eksekucijo.

Proti temu odloku vložili sta obe stranki rekurz.

Z ukazom z dne 25. novembra 1891, št. 11327 izpremenilo je višje dež. sodišče v Gradci prvosodni odlok tako, da je samo zapisnik o zaslišanji prič dati k spisom, da pa naj svoje troške vsaka stranka sama trpi, in sicer zategadelj, ker sedaj še ni gotovo, bode li Fran K. pravdni nasprotnik prositeljice Karoline V., čeprav se v njeni prošnji takšna pravda obeča; tudi sedaj še ni začeta pravda, v kateri bi bili ti dve stranki nasprotni; potem pa prošnja de pr. 31. avgusta 1891, št. 17445 ni naperjena proti Franu K. kot presumtivnemu pravdnemu nasprotniku, v njej se ne zahteva, da bi se ta obvestil o dnevi za zaslihanje prič, niti se ni z sodnim odlokom z dne 23. septembra 1891, št. 18352 ukrenilo, povabiti Frana K. kot nasprotnika; konečno se bode videlo še le v glavni pravdi, kadar se bode to zaslihanje prič porabilo kot dokazilo proti gotovemu nasprotniku, kako so bili ti dokazovalni troški potrebni in koliko ima jedna stran pravice do povračila.

Na revizijski rekurz Frana K. je najvišje sodišče z odločbo z dne 4. februarja 1892, št. 901 izpremenilo odločbo višjega dež. sodišča in potrdilo prvosodni odlok glede na to, ker je Karolina V. v prošnji za zaslihanje prič v večni spomin de pr. 31. avgusta 1891, št. 17445 izjavila se, da ne pripozna oporok: z dne 16. avgusta 1888 in 26. decembra 1890, in se je zaradi tega pogojno iz naslova zakona oglasila dedinjo, kateri dedni oglas se je tudi vsprejel z odlokom z dne 16. marcija 1891, št. 7264; v isti prošnji se je izjavila, da namerava veljavnost darilne pogodbe z dne 28. februarja 1888, s katero je umrla A. V. izročila svojo hišo v Celovci Franu K. in njegovi soprogi, izpodbijati in zaradi tega se je sklicevala na priče, ki bi jih bilo zaslišati; Fran K. je torej imel pravico biti pri naroku za zaslihanje prič, je tudi prišel in tako je upravičen zahtevati povračila troškov za to intervencijo.

e) **Preosnova zadruga z omejenim poroštvom v zadrugo z neomejenim poroštvom.**

Posojilnica v L., zadruga z omejenim poroštvom, je na občem zboru sklenila, da se preosnuje v zadrugo z neomejenim poroštvom, in prosila je, naj se ta prememba zadružnih pravil vpiše v zadružni register.

Deželno sodišče v Ljubljani je z odlokoma z dne 24. marcija 1891, št. 2293 in z dne 3. novembra 1891, št. 9033 prošnjo zavrnilo: »ker se namerava dosedanja zadruga z omejenim poroštvom preosnovati v zadrugo z neomejenim poroštvom, pri katerej bi po §§ 2. in 53. zadružnega zakona z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak. vsak društvenik zavezan bil z vsem svojim imetjem nerazdelno za vse društvene dolžnosti, ker je taka preosnova ustanovitev nove zadruga, vse drugačne od sedanje, ker je dalje po § 9. istega zakona vsako predružačbo društvene pogodbe storiti pismeno in ker naposled po § 3. navedenega zakona posamezni društveniki morejo k tej novi zadrugi pristopiti le s pismenim izrecilom prositeljica pa ni dokazala, da so k novi zadrugi pristopili na zakoniti način vsi v register, kateri mora zadruga imeti po smislu § 14. zadružnega zakona, vpisani društveniki.«

Rekurz, kateri je posojilnica v L. vložila proti temu odloku, je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 9. decembra 1891, št. 11576 zavrnilo rekši, da se more vršiti preosnova zadruga z omejenim poroštvom v zadrugo z neomejenim poroštvom, le s pismeno izjavo vseh zadružnikov, da pristopijo, ker njihovega, v tretjem poglavju zadružnega zakona urejenega in zakonito omejenega poroštva ni moči prenarejati z golim sklepom večine zadružnikov na občem zboru.

Temu nazoru pritrdilo je tudi najvišje sodišče, katero je izvenredni revizijski rekurz z odločbo z dne 16. februvarija 1892, št. 1843 zavrnilo, ker je zaradi velike razlike, katera po pravnih nasledkih obstoja med zadrugo z omejenim in zadrugo z neomejenim poroštvom, smatrati premembo pravil, katero je sklenil obči zbor posojilnice v L., da je jednaka ustanovitvi nove zadruga, za to pa je po § 3. zakona z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak. potrebna pismena izjava vseh zadružnikov.

f) Za troške, prisojene v eksekucijskem postopanju, ni eksekucije v varnost po §-u 259. obč. sod. reda.

Hlebški vaščanje vložili so pri c. kr. okrajnem sodišči v R. eksekucijsko prošnjo proti Hraškim vaščanom in zahtevali, da se nasprotnikom na podlogi razsodbe c. kr. deželne kranjske komisije za razbremenitev, odvezo in uravnavo zemljiških bremen naloži eksekutivno globo, ker so pasli na pašnikih prositeljev.

Sodišče je v eksekutivni obravnavi zaslišalo govore strank in potem priče, ter z odlokom z dne 22. avgusta 1891, št. 5939 eksekucijsko prošnjo zavrnilo ter prositeljem naložilo, da so dolžni plačati eksekutom 47 gld. 62 kr. odmerjenih troškov zagovornih v 14 dneh pod eksekucijo.

Zoper ta odlok vložili so Hlebški vaščanje rekurz.

Eksekuti pa so vložili v tem prošnjo za mobilarno eksekucijo v varnost pcto. prisojenih troškov. Ta eksekucija se je dovolila in zvršila.

Proti dovolitvi te eksekucije vložili so Hlebški vaščanje rekurz, povdarjajoč, da je eksekucija v varnost dopustna po §-u 259. obč. sod. r. pri razsodbah, ne pa pri odlokih, in da §-a 259. ni smeti ekstenzivno interpretovati.

Višje dež. sodišče v Gradci je z odločbo z dne 9. decembra 1892, št. 11296 rekurzu ugodilo, zavrnilo eksekucijo v varnost in sicer iz razlogov: V le-tem slučaju gre za troške, narasle po eksekucijskem postopanju, in zaradi tega za § 259. obč. sod. r. ni uporabe, ker ta določba se nanaša le na razsodbe, kate-tere izidejo o glavni stvari; potem tudi ni drugih pogojev, pod katerimi bi smel upnik na podlogi občega drž. zak. ali po eksekucijskem redu zahtevati zavarovanja pôtem eksekucije na imetje dolžnikovo.

Najvišje sodišče je odločbo II. instance popolnem potrdilo.

Kazensko pravo.

K obnovi kazenskega postopanja (§ 356. kaz. pr. r.).

Najvišji kasacijski dvor je z odločbo z dne 1. marcija 1892, št. 2369 ničnostno pritožbo Janeza V. zoper razsodbo okrožnega sodišča C-skega, s katero je bil Janez V. zaradi pregreška

zoper varnost življenja po §-u 335. kaz. zak. krivim spoznan in po §-u 335. kaz. zak. obsojen glede na uže (po razsodbi okrajnega sodišča v Slov. Bistrici z dne 31. julija 1891, št. 2013) zaradi istega dejanja prestali tridnevni zapor ter z uporabo §-a 260. lit. b) kaz. zak. v oster zapor za 6 tednov in po §-u 389. kaz. pr. r. v povračilo kazenskih troškov, — odbil iz naslednjih razlogov:

Ničnostna pritožba opira se na ničnostni uzrok §-a 281., št. 9 lit. b) kaz. pr. r., iz katerega to-le izvaja:

Obtoženo dejanje smatralo se je iz prva za prestopok po §-u 411. kaz. zak. in bil je zaradi tega obtoženec z razsodbo okr. sodišča v Slov. Bistrici z dne 31. julija 1891, št. 2031 obsojen v 3dnevni zapor.

Ko pa je potem poškodovani J. F. za poškodbo umrl ter se je dejanje značilo kot hudodelstvo uboja, dovolilo se je, da se kazensko postopanje obnovi na kvar obtoženca. Državno pravdnništvo pa ni tožilo zaradi hudodelstva uboja, ampak samo zaradi pregreška zoper varnost življenja po §-u 335. kaz. zak. — usmrčenje po prekoračenem silobranu — in obtoženec bil je tega tudi krivim spoznan. To pa ni po zakonovih določilih. Ta obsodba je protivna določbi §-a 356. kaz. pr. r., kateri pravi, da je na podlogi novih dokazil kazensko postopanje na kvar obtoženca, kateri je bil obsojen zaradi prestopka, smeti le takrat obnoviti, ako se dejanje znači kot hudodelstvo, a ne samo kot pregrešek.

Ta ničnostna pritožba pa nikakor ni utemeljena.

S sklepom z dne 6. oktobra 1891, št. 17847 dovolilo se je, da se kazensko postopanje obnovi na kvar obtoženca; zakoniti pogoji za obnovo so s tem sklepom podani, kar je tudi obtoženec priznal, ker se ni proti sklepu pri višjem sodišči pritožil.

Pravomočni sklep obnoviti kazensko postopanje pa je razveljavil prvo obsodbo — § 359. kaz. pr. r. —, glede stvari pričela se je zopet preiskava zaradi hudodelstva uboja in na nje podlogi se je obtožba dvignila, katero je le sodišče rešiti moglo.

So li bili pogoji za obnovo kazenskega postopanja podani, tega pa sodeči dvor ni mogel več pretresavati, ker njemu ni bilo razsoditi, je li bila obnova dopustna; sodeči dvor moral je končati obnovljeno postopanje. Pri tem je pa sodečemu dvoru jedino le oceniti bilo, kar je dotična obravnava pokazala, a se ne na to ozirati, da se je o stvari postopanje obnovilo.

Ko bi veljali razlogi, katere navaja ničnostna pritožba, potem bi obtoženec, če se pri obnovljenem postopanju dejanje ne bi izkazalo za hudodelstvo, ostal popolnem nekaznovan, ker bi se tudi prva razsodba, katera se je po obnovnem sklepu razveljavila, ne smela zopet izreči. — Jasno in pravično pa je, ako bi obnovljeno postopanje ne izkazalo večje krivde obtoženčeve, da bi bilo izreči novo razsodbo iste vsebine, kakeršna je bila prva, katera se je s sklepom za obnovo postopanja razveljavila.

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu prinaša v 4. br. za april mesec naslednji razpravi: Pravno-povjestni podatci v Turopolju. Napisao dr. Š. pl. Bresztyenszky. (Nastavak.) — Autonomni sestav Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, kao posebni dio ugarskoga državnoga prava (Jus publicum particulare) sa sbirkom hrvat.-slavon.-dalm. autonomnih ustavnih i upravnih zakona. Napisao dr. M. Goszthony.

Das Bruderladegesetz vom 28. Juli 1889 R. G. B. Nr. 127 und das Musterstatut hiezu. Hilfsbuch f. d. prakt. Gebrauch. Von Rud. Knapp, k. k. Oberbergrath. — Manz, Wien, 1892. — 177 str. — 1 gld. 20 kr.

Die Arbeiterschutzgesetzgebung in Portugal, Belgien und den Niederlanden. Von dr. Vladimir Pappafava. Zara, 1892 (Waditzka).

Die Steuerreform. Kurzgefasste Darstellung der leitenden Grundgedanken und des wesentlichen Inhalts der Regierungsvorlage betreffend die directen Personalsteuern. — Manz. — Cena 50 kr.

Ta, od anonimnega pisatelja sestavljena knjižica (10 pol) riše v kratkih potezah vsebino in vodilne misli sedaj poslanski zbornici na Dunaji predloženega vladnega načrta za reformo davkov.

Ueber den Erfüllungsort bei Obligationsverhältnissen, insbesondere bei Distanzverkäufen. Von G. Melchior. — Bahr, Berlin, 1892. — VI + 66. — M. 1.20.

Gewerbstörung durch Patentanmassung, ihre Abwehr nach österr. Recht. Ein Rechtsgutachten. Von I. L. Brunstein. Manz, Wien, 1892. — V + 92. — M. 1.80.

Le crime politique et les révolutions par rapport au droit, à l'anthropologie criminelle et à la science du gouvernement. C. Lombrojo et R. Laschi. Paris, Alcan. — 2 vols. — Frs. 15.

Deželni zakonik za vojvodino Štajersko. Tečaj 1892. I. kos. Izdan in razposlan dne 8. januarija 1892. 1. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 3. januarija 1892, o Najvišem potrdilu sklepa štajerskega deželnega zbora z dne 29. decembra 1891, o dokladah in samostojnih davkih,